
5.1 Zákon o varhanářských pracích

ACEB 05/2007 – čl. 11 – str. 43

§ 1

Varhanářské práce, jimž se myslí čištění, ladění a oprava, restaurování, přestavba, prodej, likvidace nebo stavba nového nástroje, je možné konat pouze s předchozím dovolením ordináře.

§ 2

V případě nezachování tohoto ustanovení bude farář/administrátor potrestán pořádkovým trestem podle kán. 1336 § 2 CIC a závažnosti vzniklé škody.

Objasnění:

V minulých letech opakovaně vyšly v ACEB směrnice o tom, jak postupovat při opravách, resp. novostavbě varhan. Ne všichni je dodržují a stále se vyskytují případy neodborných a předražených zásahů do varhan. Proto biskup brněnské diecéze vydává v souladu s kán. 391 a 1276 CIC tento místní zákon. – Varhanářskými pracemi se rozumějí ty, jež jsou uvedeny v § 1; nespadá sem doladování jazykových rejstříků. Farář/administrátor, který hodlá s varhanami cokoli dělat, odešle na biskupství vyplněný formulář žádosti o povolení konat varhanářské práce (nový! – je k dispozici na Středisku pro liturgickou hudbu a na <<http://www.biskupstvi.cz>>). V případě, že je akutně nutné provést neplánované drobné práce (ladění před koncertem), ohlásí je dodatečně.

Delegace ke schvalování varhanářských prací a koncertů v kostelích

ACEB 10/2007 – čl. 13 – str. 93

V návaznosti na PZ 5.1 Zákona o varhanářských pracích (čl. 11 ACEB 05/2007, str. 43) uděluji referentovi pro liturgickou hudbu pravomoc k rozhodování v otázce varhanářských prací. Současně mu uděluji pravomoc ke schvalování koncertů v kostelích.

Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle

Diecézní směrnice pro realizaci varhanářských prací (v návaznosti na partikulární zákon PZ 5.1)

„Píšťalové varhany at' jsou v latinské církvi ve velké úctě jako tradiční hudební nástroj. Jejich zvuk dovede dodat církevním obřadům podivuhodný lesk a mocně povznést mysl k Bohu a k vyššímu světu“ (2. vat. koncil, SC, čl. 120).

Píšťalové (nikoliv elektrofonické) varhany jsou nástrojem, který církev chová po staletí v úctě a dává mu v liturgii přednost před všemi ostatními hudebními nástroji. Navíc mnohdy patří k nejdražším a leckde i umělecky nejhodnotnějším věcem kostelního interiéru. Zaslouhují si tedy zvláštní péči a ochranu. Proto Biskupství brněnské vydává tyto Diecézní směrnice pro realizaci varhanářských prací, podle kterých se budou řídit jak správci farností, tak varhanářské firmy.

Jednáním o varhanářských pracích je pověřeno

Středisko pro liturgickou hudbu (dále jen SLH)

Smetanova 14

602 00 Brno

tel. 549 251 008, e-mail <hudba@biskupstvi.cz>

diecézní organolog Mag. art. Ondřej Múčka, tel. 731 402 774

Varhanářskými pracemi se rozumí

čištění, ladění, dílčí opravy, generální opravy, dílčí a kompletní restaurování, novostavby.

Postup jednání o varhanářských pracích

- I – Památkově nechráněné varhany
- II – Památkově chráněné varhany
- III – Varhanní novostavby
 - A – nový nástroj do stávající varhanní skříně
 - B – nový nástroj do nové varhanní skříně
 - C – nový nástroj do nového kostela
- IV – Interní metodický pokyn pro zadávání veřejné zakázky

I – Památkově nechráněné varhany

1. Nejdříve je třeba zaslat vyplněnou *Žádost o posouzení stavu varhan* na předepsaném formuláři do kanceláře SLH.
2. Na základě *Žádosti* se diecézní organolog kontaktuje se správcem farnosti odpovědným za správu majetku (dále jen „farář“) a dohodne termín prohlídky nástroje. V případě ladění varhan, pakliže je při domluvě s farářem vše potřebné vyjasněno, se prohlídka konat nemusí.
3. Po prohlídce nástroje sepíše diecézní organolog *Závaznou nálezovou zprávu* s navrženým dalším postupem včetně hrubého cenového odhadu zamýšlených varhanářských prací, kterou zašle faráři. Tato zpráva také slouží jako podklad varhanářským firmám při zpracovávání cenových nabídek.
4. Farář projedná cenový odhad s ekonomickou radou farnosti. Bude-li stanovisko ekonomické rady zamítavé, je nutné hledat nouzové řešení. To bude konzultováno s diecézním organologem. Je také třeba vědět, jakým způsobem se bude zamýšlené dílo financovat (viz IV – *Interní metodický pokyn*).
5. Farář vyzve některé z firem navržených organologem (viz IV – *Interní metodický pokyn*) o zpracování cenové nabídky. Předá jim přitom *Závaznou nálezovou zprávu*. Součástí výzvy je specifikace předmětu díla a vzor smlouvy závazný pro udělení zakázky. Tento vzor je k dispozici v kanceláři SLH a na webových stránkách Biskupství brněnského.

6. Oslovené firmy provedou prohlídku nástroje a vyhotoví cenovou nabídku, kterou zašlou faráři a její kopii organologovi. Veškeré tyto práce firmy vykonávají na vlastní náklady.
7. Po prostudování nabídek se provede vyhodnocení výběrového řízení. Koná se v kanceláři SLH a je při něm přítomen diecézní organolog, farář a zástupce ekonomické rady farnosti, může být přítomen i varhaník; organolog i farář si mohou přizvat dalšího zainteresovaného člověka. Výstupem je *Protokol z vyhodnocení výběrového řízení*.
8. Na základě výsledku výběrového řízení uzavře farář s vybranou firmou smlouvu. Ta nabývá platnosti po podepsání farářem a firmou a po schválení Biskupstvím brněnským – referentem pro liturgickou hudbu. Klausule, že smlouva platí po schválení Biskupstvím brněnským, musí být v textu smlouvy napsána.
9. Jakékoliv změny ve smlouvě, resp. doplňky, se sepisují v dodatku ke smlouvě. Tento dodatek podepisují opět všechny tři zúčastněné strany – farář, firma a biskupství.
10. Podle fakturačních období nebo podmínek, v případě potřeby odborných konzultací, nebo při nejrůznějších komplikacích, stížnostech či výtkách jsou v průběhu prací konány kontrolní dny. Jejich iniciátorem může být kterákoli strana – farář, firma, biskupství (organolog); svolává je organolog.
11. Po dokončení prací proběhne kolaudační řízení za přítomnosti všech tří stran. Výstupem je *Zápis o kolaudaci*, kterým se provedené práce doporučují k převzetí, a *Zápis o převzetí díla*. Po kolaudaci se může konat žehnání varhan.

II – Památkově chráněné varhany

1. Nejdříve je třeba zaslat vyplněnou *Žádost o posouzení stavu varhan* na předepsaném formuláři do kanceláře SLH.
2. Na základě *Žádosti* se diecézní organolog kontaktuje s farářem a dohodne termín prohlídky nástroje.
3. Po prohlídce nástroje sepíše diecézní organolog *Závaznou náleзовou zprávu* s navrženým dalším postupem včetně hrubého cenového odhadu zamýšlených restaurátorských prací a zašle ji faráři. Ten ji zašle obratem na odbor kultury a památkové péče příslušného úřadu; ve statutárních městech je to odbor kultury a památkové péče magistrátu, v obcích s rozšířenou působností zpravidla odbor regionálního rozvoje při stavebním úřadu nebo odboru školství a kultury.
4. Na základě obdržené *Závazné náleзовé zprávy* diecézního organologa sepíše organolog Národního památkového ústavu (dále jen NPÚ) vyjádření k vydání *Závazného stanoviska* s navrženým dalším postupem, které zašle faráři a diecéznímu organologovi. Tyto závazné dokumenty slouží jako podklad varhanářským firmám pro zpracovávání cenové nabídky.
5. Farář projedná cenový odhad s ekonomickou radou farnosti. Je také třeba vědět, jakým způsobem se bude zamýšlené dílo financovat (viz *IV – Interní metodický pokyn*). V případě finanční nedostupnosti stanoveného řešení přichází v úvahu odložení celého restaurování. To bude konzultováno s organologem diecézním i organologem NPÚ.
6. Farář vyzve některé z firem navržených diecézním organologem (viz *IV – Interní metodický pokyn*) ke zpracování cenové nabídky. Její součástí bude též restaurátorský záměr, který bude také předmětem hodnocení. Předá jim přitom *Závaznou náleзовou zprávu* a *Závazné stanovisko*. Součástí výzvy je také specifikace předmětu díla a vzor smlouvy závazný pro udělení zakázky. Tento vzor je k dispozici v kanceláři SLH a na webových stránkách Biskupství brněnského.
7. Oslovené firmy provedou prohlídku nástroje a vyhotoví cenovou nabídku včetně *restaurátorského záměru* (vypracovaného podle *Péče o varhany a zvony, jejich památková ochrana*, NPÚ ÚP Praha 2006), kterou zašlou farnosti, jejich kopie diecéznímu organologovi a NPÚ. Veškeré tyto práce firmy vykonávají na vlastní náklady.
8. Po obdržení nabídek se provede vyhodnocení výběrového řízení. Koná se v kanceláři SLH a je při něm přítomen organolog diecézní i organolog NPÚ, farář a zástupce ekonomické rady farnosti, může být přítomen i varhaník; organologové i farář si mohou přizvat dalšího zainteresovaného člověka. Výstupem je *Protokol z vyhodnocení výběrového řízení*.

9. Na základě výsledku řízení uzavře farář s vybranou firmou smlouvu. Ta nabývá platnosti po podepsání farářem a firmou a po schválení Biskupstvím brněnským – referentem pro liturgickou hudbu. Klauzule, že smlouva platí po schválení Biskupstvím brněnským, musí být v textu smlouvy napsána.
10. Jakékoliv změny ve smlouvě, resp. doplňky, se sepisují v dodatku ke smlouvě. Přitom všechny změny restaurátorského záměru musí být konzultovány s oběma organology. Dodatek podepisují opět všechny tři zúčastněné strany – farnost, firma a biskupství.
11. Podle fakturačních období či podmínek, v případě potřeby odborných konzultací, nebo při nejrůznějších komplikacích, stížnostech či výtkách jsou v průběhu prací konány kontrolní dny. Jejich iniciátorem může být kterákoli strana – farář, firma, biskupství (organolog), NPÚ; svolává je diecézní organolog.
12. V průběhu prováděného restaurování se vyhotovuje podrobná dokumentace podle platných směrnic (*Péče o varhany a zvony*, viz výše).
13. Po dokončení prací proběhne kolaudační řízení za přítomnosti všech tří stran a zástupce NPÚ. Výstupem je *Restaurátorská zpráva a Zápis o kolaudaci*, kterými se provedené práce doporučují k převzetí, a *Zápis o převzetí díla*. Po kolaudaci se může konat žehnání varhan. *Restaurátorská zpráva* bude protokolárně předána vlastníkem na NPÚ.

III A – Nový nástroj do stávající varhanní skříně

1. Nejdříve je třeba zaslat vyplněnou *Žádost o posouzení stavu varhan* na předepsaném formuláři do kanceláře SLH.
2. Na základě *Žádosti* se diecézní organolog kontaktuje s farářem a dohodne termín prohlídky nástroje.

Dále oddíl I, články 3.–11.

III B – Nový nástroj do nové varhanní skříně

1. Nejdříve je třeba zaslat vyplněnou *Žádost o posouzení stavu varhan* na předepsaném formuláři do kanceláře SLH pro liturgickou hudbu.
2. Na základě *Žádosti* se diecézní organolog kontaktuje s farářem a dohodne termín prohlídky prostoru chrámu. Po prohlídce a po stanovení nejvhodnějšího místa pro stavbu nového nástroje (nemusí to být vždy jen kůr) sepiše diecézní organolog závaznou nálezkovou zprávu a navrhne orientační dispozice plánovaného nástroje, včetně hrubého cenového odhadu, kterou zašle farářovi. Tato zpráva také slouží jako podklad varhanářským firmám při zpracovávání cenových nabídek. Konečná dispozice nástroje bude konzultována s firmami a schválena diecézním organologem.
3. Ten, kdo bude navrhovat varhanní skříň s prospektem (architekt, varhanářská firma), musí návrh konzultovat s organologem. Pokud je kostel památkově chráněný, je nutné finální podobu varhanní skříně konzultovat i s příslušným památkovým odborem – to je v kompetenci faráře.

Dále oddíl I, články 4.–11.

III C – Nový nástroj do nového kostela

1. Již ve stadiu přípravy zadání pro návrh nového kostela, resp. pro architektonickou soutěž, je nutné kontaktovat diecézního organologa, aby dal základní údaje o velikosti a umístění varhan v zamýšleném prostoru, a také k lokalizaci prostoru pro zpěváky a hudebníky.
2. Návrh kostela, který se má realizovat, musí doporučit expert na akustiku, který přitom bude spolupracovat s diecézním organologem.
3. Při projektování místa pro zpěváky, hudebníky a varhany bude architekt dbát na připomínky diecézního organologa.

Dále oddíl I, články 4.–11.

IV – Interní metodický pokyn pro zadávání veřejné zakázky

Interní diecézní limity k zadávání zakázek:

do 50 000 Kč	osloví se 1 firma
50 000 – 749 999 Kč	osloví se 3 firmy
750 000 – 1 999 999 Kč	osloví se 5 firem
od 2 000 000 Kč	podléhá režimu Zákona o veřejných zakázkách

Poznámky:

- a) V případě čerpání finančních prostředků z veřejné dotace je třeba ověřit, zda dotační titul nespecifikuje dotační metodiku, která je přísnější než výše uvedená. Pak je nutno postupovat v souladu s touto metodikou.
- b) Možnosti čerpání financí z dotačních titulů:
1. příslušné obce,
 2. příslušného krajského úřadu,
 3. Ministerstva kultury České republiky – „Obnova kulturní památky přes ORP“ (obce s rozšířenou působností),
 4. Ministerstva kultury České republiky – „Program záchrany – obnova movitých kulturních památek“, přičemž v bodech 1. a 2. nemusí být nástroj zapsanou kulturní památkou.

Tato směrnice nabývá platnosti dnem vyhlášení v ACEB.

Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle
diecézní biskup brněnský

Ing. Jiří Doffek, Ph.D.
kancléř

V Brně dne 31. března 2011

čj. Ep/0276/11